

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Věra Kocmanová

Datum vytvoření: 12.4.2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_23_CJ_NP1

Ročník: I.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace,

Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Česká literatura ve 2. polovině 19. století

Téma: Jan Neruda, Povídky malostranské

Metodický list/anotace: Rozbor povídky za pomoci ukázek s použitím interaktivní tabule

The left side of the book cover features a series of vertical stripes in various shades of blue, ranging from light to dark. Overlaid on these stripes are several circles of different sizes, also in shades of blue, creating a modern, abstract design.

JAN NERUDA
POVÍDKY MALOSTRANSKÉ

HASTRMAN

- „Chodil vždy s kloboukem v ruce. Ať byl sebevětší úpal mrazový nebo sluneční, nanejvýš že držel svůj nízký, ale baňatý cylindr se širokou střechou nad hlavou jako parasol...
- Zelený fráček jeho, se zlatými knoflíky, měl živůtek jen krátký, zato byly ale šosy dlouhé a tloukly hubenou, malou postavičku páně Rybářovu do vychrtlých lýtek.
- ...pozdvih prst a hvízdnul: „Ďjó, moře! – Proč nebydlíme u moře!“
- Pro jeho jméno, pro jeho zelený fráček a pro to „moře!“ říkali jsme mu hastrman.
- Ale úctě jsme ho měli staří mladí.“⁽¹⁾
- PROČ PAN RYBÁŘ DOSTAL SVOU PŘEZDÍVKU?
- Podle svého oblečení a touze po moři.

„Vypravovalo se, že pan Rybář je až báječně bohat. Ani ne tak na penězích, jako na drahokamech. Našel a sebral prý vše sám na hoře Kozákově. My děti jsme sobě vypravovaly, že když u Šajvlů – tak se nazývali ti páně rybářovi příbuzní – myje se podlaha, posypávají ji místo pískem samým natlučeným cukrem. V sobotu, v den drhnutí, vždy jsme ukrutně záviděly dětem Šajvlovým.“⁽²⁾

JAK LIDÉ VNÍMALI PANA RYBÁŘE?

Říkali o něm, že je velmi bohatý.

JAK STARÝ BYL VYPRAVĚČ?

Dítě.

„Bylo to v sluneční den srpnový, tak as ku třetí hodině odpolední. Všichni se dívali za panem Rybáře, krácejícím dolů.

„Jde někam se vychloubat svým bohatstvím,“ řekl pan Herzl. Šenkýř U Dvou slunců. Podotýkám, že druhý pád množného počtu pro slovo „slunce“ je dle malostranského jazyka zcela určitě „slunců“.“(3)

VÍTE, KDO ŽIL V DOMĚ U DVOU SLUNCŮ?

Jan Neruda

JAK BY ZNĚL SPRÁVNÝ TVAR DNES?

Dům U Dvou sluncí

Obr. 1 DŮM U DVOU SLUNCŮ

„Ale pan Rybář kráčel klidně dál, trochu rychleji než jindy. Pod levým páždím nesl jednu z těch čtyřhranných škatulí černých, o nichž tolik povídáno. Tisknul ji pevně k tělu, takže smeknutý klobouk v ruce dole byl jakoby k noze přiklížen. V pravé ruce měl španělku s placatým knoflíkem ze slonové kosti, znamená to, že pan Rybář jde někam na návštěvu, nikdy jindy nenosil hole. Pozdravován zdvihal hůl a hvízdal mnohem hlasitěji než jindy.“⁽⁴⁾

KAM JDE PAN RYBÁŘ?

Chce si nechat ocenit svou sbírku.

JAK SE CÍTÍ? PROČ?

Těší se, že se dozví velkou částku.

„Pan profesor byl v dobré míře. Pokynul panu Rybářovi k pohovce a ptal se: „Čím tedy mohu sloužit?“

Pan Rybář položil škatuli na stůl a sundal svršek. Pestré kamínky zazářily.

„Já bych – já jen, co tadyhleto tento – jakou to má asi cenu- ,“ koktal.

„Chalcedony, jaspisy, ametystky, záhnědy – to nic není.“⁽⁵⁾

JAKOU CENU MĚLA JEHO SBÍRKA?
Téměř žádnou.

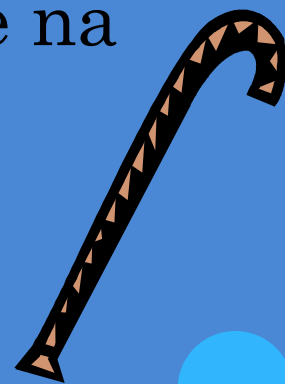
„Za nějaký okamžik byl pan Rybář zas již na rohu Ostruhové ulice. Kráčel pomalu vzhůru. Po prvé ho sousedé spatřili, an měl klobouk na hlavě. Široká střecha byla stažena do čela. Španělka se vlékla koncem po zemi a harašila o dláždění. Nevšimnul sobě nikoho, nehvízdnul ani jednou. Také se na té cestě ani jednou neohlíd. Patrně dnes nedováděla žádná z jeho myšlenek venku, všechny jeho myšlenky byly v něm, hluboko. Dnes již z domu nevyšel, ne na hradby a ne za Brusku.

A byl tak krásný den!“⁽⁶⁾

JAK SE CÍTIL PAN RYBÁŘ?

DOLOŽTE UKÁZKOU Z TEXTU.

Byl velmi zklamaný. Stažený klobouk do čela, hůl vlekl za sebou, nikoho si nevšímal...

„Dvěře vrzly a vešel pan Šajvl. Snad ho byla krásná noc zdržela u okna. Snad byl zpozoroval na starém strýci neobyčejný neklid a slyšel z jeho pokojíku dlouhotrvající hluk. Snad vylehly i některé starcovy vzdechy hlasitě z okna ven.

„Strýčku, snad nechcete ty krásné kamínky vyházet všechny ven?“

Stařec sebou škubnul. Pak zašeptal, dívaje se upřeně k Petřínu: „to ceny – oblásky –.“

„Já vím, že nemají velké ceny, vždyť to znám sám. Ale cenu mají přec, pro nás i pro vás. Vy jste sobě je pracně sebral – strýčku, nechte je, prosím, všechny pro mé děti. Budou se na nich učit, vy jim budete vypravovat –“

„Mysleli jste snad,“ šeptal zas stařec monotonně a s namáháním, „že jsem bohat, a já vskutku –“(7)

„Strýčku,“ pravil pan Šajvl hlasem pevným, ale přitom měkkým a uchopil starcovu ruku, „copak nejsme vámi bohati? Moje děti by neměli dědečka, moje žena by byla bez otce, kdybychom neměli vás. Vždyť vidíte, jak jsme kolem vás šťastni, vy jste naším požehnáním v domě –“

Náhle přistoupil stařec zas až k samému oknu. Ústa se mu zachvěla, v oku cítil nevýslovný tlak. Pohlídl ven. Neviděl nic určitého, vše se třpytilo jakoby rozpuštěný démant, vše se vlnilo – až k samému oknu – až do jeho oka – moře – moře!“⁽⁸⁾

Dál už povídat nebudu, dál už neumím.

CO ŘEKL PAN ŠAJVL PANU RYBÁŘOVI?

Nečekali, že získají dědictví, byli rádi, že mají jeho.

ZDROJE, POUŽITÁ LITERATURA:

Obr. 1: JOKER ISLAND. *Soubor:U Dvou Sluncu.JPG-WIKIPEDIA.CZ*
[online]. [cit. 4.4.2013]. Dostupný na WWW:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:U_Dvou_Sluncu.JPG

MS Office, Verze : 14.0.6123.5001

NERUDA, Jan. *Povídky malostranské*. Praha: Státní nakladatelství
dětské knihy, 1956,

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8)

